

Föreskrift 52/011/2002

YRKESEXAMEN FÖR KAROSSERI- OCH
BILPLÅTSMEKANIKER

2002

GRUNDER FÖR
FRISTÅENDE EXAMEN

YRKESEXAMEN FÖR KAROSSERI- OCH BILPLÅTSMEKANIKER

EXAMENSGRUNDER

UTBILDNINGSTYRELSEN 2002

Oyj Edita Abp
Helsingfors 2002

ISBN 952-13-1594-6
ISBN 952-13-1595 (pdf)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNR 52 /011/2002

FÖRESKRIFT **Iakttas som
förpliktande**

DATUM **26.9.2002**

Giltighetstid
fr.o.m. 15.10.2002 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 137/011/1995
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR KAROSSERI- OCH BILPLÅTSMEKANIKER

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunder för yrkesexamen för karosseri- och bilplåtsmekaniker. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 15.10.2002 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör Jukka Sarjala

Undervisningsråd Markku Lappalainen

Hakaniemenkatu 2
PL 380
00531 HELSINKI
Puhelin (09) 774 775

Hagnäsgatan 2
PB 380
00531 HELSINGFORS
Telefon (09) 774 775

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för karosseri- och bilplåtsmekaniker	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för karosseri- och bilplåtsmekaniker samt grunderna för bedömningen	9
1 § Karosseri- och bilplåtsmekanikerns allmänna färdigheter	9
a) Krav på yrkesskicklighet	9
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	10
c) Mål och kriterier för bedömningen	10
2 § Montering och reparationsarbeten	11
a) Krav på yrkesskicklighet	11
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	12
c) Mål och kriterier för bedömningen	12
3 § Svetsning, tunnplåtsarbeten och plastreparationer	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	13
c) Mål och kriterier för bedömningen	14
4 § Byte, riktning, inpassning och mätning av kaross- och ytdelar	15
a) Krav på yrkesskicklighet	15
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	15
c) Mål och kriterier för bedömningen	15

5 §	Mätning och riktning av ram och kaross	16
	a) Krav på yrkesskicklighet	16
	b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	16
	c) Mål och kriterier för bedömningen	17
6 §	Grundning före målning	18
	a) Krav på yrkesskicklighet	18
	b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	18
	c) Mål och kriterier för bedömningen	18
7 §	Företagande	19
	a) Krav på yrkesskicklighet	19
	b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	19
	c) Mål och kriterier för bedömningen	20

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § FRISTÅENDE EXAMINA

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § FÖRBEREDANDE UTBILDNING FÖR FRISTÅENDE EXAMINA

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § DE ALLMÄNNA GRUNDERNA FÖR SÄTTET AV PÅVISA YRKESKICKLIGHET OCH FÖR BEDÖMNING AV EXAMENSPRESTATIONERNA

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskan av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR KAROSSERI- OCH BILPLÅTSMEKANIKER

1 § EXAMENSDELARNA

Erhållande av yrkesexamensbetyg för karosseri- och bilplåtsmekaniker förutsätter godkända prestationer i sammanlagt sex delar. Yrkesproven för examen kan enligt examinandens kunskapsområde inriktas på personbilsteknik, lastbils- och bussteknik eller arbetsmaskinteknik.

För erhållande av examensbetyg skall följande delar avläggas:

- Karosseri- och bilplåtsmekanikerns allmänna färdigheter
- Montering och reparationsarbeten
- Svetsning, tunnplåtsarbeten och plastreparationer
- Byte, riktning, inpassning och mätning av kaross- och ytdelar
- Mätning och riktning av ram och kaross
- Grundning före målning.

Utöver ovannämnda delar eller som en separat delexamen kan examinanden avlägga den valfria delen företagande.

- Företagande

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR KAROSSERI- OCH BILPLÅTSMEKANIKER SAMT GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

1 § KAROSSERI- OCH BILPLÅTSMEKANIKERNS ALLMÄNNA FÄRDIGHETER

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden inser betydelsen av kundservice och marknadsföring för företaget och kan agera på rätt sätt i kundbetjäningssituationer. Han förstår grunderna för försäljning och företagsekonomi, kostnadsstrukturen för bilverkstäder och/eller -karossverkstäder och arbetar ekonomiskt med tanke på helheten. Han förstår affärsrörelsens totala funktion och inser vikten av samarbete mellan olika avdelningar. Han är förtrogen med de baskunskaper i matematik, fysik och kemi som hans yrke förutsätter.

Examinanden kan på förhand planera sitt eget arbete och utföra olika arbetskedan systematiskt. Han kan bedöma skadorna på ett fordon och vid behov göra en skriftlig arbetsbeställning och kostnadskalkyl med hjälp av bilkarossverkstadens beräkningssystem och prislista för kostnadskalkyler. Han kan i sina arbetsuppgifter skaffa central information ur de informationskällor som allmänt används av bilkarossverkstäderna, även information på engelska.

Examinanden håller god ordning i sin arbetsmiljö och håller de verktyg och anordningar som han använder i gott skick. Han förstår grunderna för arbetarskyddet och kan arbeta tryggt. Han är förtrogen med grunderna för miljövård och avfallshantering vid bilkarossverkstäder och iakttar givna anvisningar. Han känner till grunderna för konsumentskyddslagen och verkstadsvillkoren samt iakttar dem i sitt arbete. Han känner till datateknikens grunder och kan använda dator i de uppgifter yrket kräver. Han kan samarbeta med andra arbetstagare i företaget.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, förmågan att använda bakomliggande kunskap och principer samt förmågan att tillämpa kunskap påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i samband med konventionella arbetsuppgifter. Yrkesprovet kan kompletteras med separata utredningar, skriftliga alster och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självbedömning.

När yrkesproven planeras och genomförs kan man beakta särdragen i examinandens egen bransch eller branschen för den organisation han valt.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen är godkänd, om examinandem

- förstår grunderna för kundservice och marknadsföring och kan handla därefter
- förstår grunderna för försäljning och företagsekonomi samt bilkarossverkstadens kostnadsstruktur och arbetar ekonomiskt med tanke på helheten
- kan använda de datorer som används i bilkarossverkstaden som arbets- och testredskap, kan använda Internet och andra nätverk som medel för informationsanskaffning och kommunikation
- kan använda de reservdelssystem som står till buds, i den utsträckning som behövs i karossreparationsarbeten
- behärskar bilteknisk terminologi på engelska i den utsträckning som behövs i arbetet
- behärskar grunderna för reparationsvillkoren och konsumentskyddslagen samt handlar i enlighet med dem
- kan utveckla sin arbetsplats på ett sådant sätt att den fungerar bättre i enlighet med förändrade krav

- kan arbeta självständigt, inspektera skador och göra en kostnadskalkyl och tidtabell med hjälp av det system för kostnadskalkyler som används på arbetsplatsen
- kan göra en skriftlig arbetsbeställning med hjälp av det system som används i företaget samt planera sitt eget arbete och sin tidsanvändning
- känner till arbetarskyddsbestämmelserna och -anvisningarna och kan handla enligt dem på den egna arbetsplatsen
- känner till bestämmelserna och anvisningarna om avfallshantering med tanke på miljövården och kan handla därefter samt kan utveckla miljövården på den egna arbetsplatsen
- känner till målsättningarna för och betydelsen av kvalitetssystemen
- bemästrar de baskunskaper i matematik, fysik och kemi som behövs i yrket
- håller sin arbetsmiljö i god ordning och ser till att de verktyg och den utrustning han använder är i gott skick
- samarbetar med andra arbetstagare.

Prestationen är underkänd om examinandem

- inte behärskar bilkarossverkstadens helhetsfunktioner och –arrangemang
- inte kan klara av de arbetsuppgifter som förekommer i bilkarossverkstaden
- inte kan agera på rätt sätt i kundbetjäningssituationer
- inte kan anskaffa information ur olika informationskällor
- inte kan göra en reparationsplan eller kostnadskalkyl med de metoder som står till buds.

2 § MONTERING OCH REPARATIONSARBETEN

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden är förtrogen med bastekniken i och konstruktionen av chassi-, broms- och styranordningar, kraftöverföring, motor och elanordningar i person- och paketbilar samt förstår deras funktion. Han behärskar losstagning, isärtagning, hopsättning och fastsättning av delar och helheter som behövs i samband med karossarbete. Han kan byta säkerhetsanordningar och är förtrogen med deras varningsbestämmelser.

Examinanden kan använda verktyg och redskap som behövs vid montering och ser till att de är i gott skick. Han använder rätta arbetsmetoder. Han känner till tvätt- och rengöringsmedel, metoder och redskap samt kan utföra tvätt och rengöring i anslutning till arbetet. Han inser finishens betydelse med tanke på hela reparationsarbetet och kan ställa bilen i överlåtelseskick.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, användandet av bakomliggande kunskap och principer samt förmågan att tillämpa kunskap påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i samband med konventionella arbetsuppgifter. Yrkesprovet kan kompletteras med separata utredningar, skriftliga alster och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självbedömning.

När yrkesproven planeras och genomförs kan man beakta särdragen i examinandens egen bransch eller branschen för den organisation han valt.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen är godkänd om examinandem

- känner till konstruktionerna och bastekniken i de vanligaste person- och paketbilarna
- känner till uppbyggnaden av bilens chassi-, broms- och styranordningar samt kraven på reparation av dessa
- förstår betydelsen av motor och kraftöverföring för bilens funktion
- behärskar bastekniken i elanordningar och kan utföra de normala kopplingar som behövs vid karossreparation
- kan utföra nödvändig losstagning och montering av delar i samband med karossarbeten
- kan mäta och justera styrvinklar
- använder rätta arbetsmetoder samt de verktyg och redskap som behövs vid monteringsarbete

- kan utföra tvätt och rengöring i anslutning till arbetet och då använda rätta tvätt- och rengöringsmedel, metoder och redskap
- kan ställa bilen i överlåtelseskick.

Prestationen underkänns om

- examinanden inte klarar av arbetsuppgiften inom utsatt tid
- arbetsresultatet innehåller tydliga fel
- centrala uppgifter i arbetet tydligt utförs mot reparationsanvisningarna
- examinanden kommer till fel slutsats vid felbestämningen
- examinanden inte känner till varningsbestämmelserna för säkerhetsanordningar
- examinanden inte iakttar bestämmelserna om arbetarskydd och avfallshantering.

3 § SVETSNING, TUNNPLÅTSARBETEN OCH PLASTREPARATIONER

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden känner till de fysikaliska egenskaperna hos olika råmaterial som används i branschen (stål, höghållfast stål, aluminium, kolfiber, ytbehandlad plåt o.dyl.) samt deras svets- och förbandsegenskaper. Han kan i sitt arbete beakta skillnaderna i egenskaper mellan råmaterial samt ekonomisk användning av material och tillbehör. Han behärskar grunderna för tunnplåtsarbeten och kan utföra de svetsningar, fogningar och limningar som behövs i yrket. Han känner till de plastkvaliteter som används i bilbranschen. Han kan identifiera plastkvaliteter som förekommer i karosskonstruktioner och välja för dem lämpliga reparationsmetoder och material.

Han känner till grunderna för korrosionsinhibering och förstår vilka faktorer som inverkar på korrosionen vid arbete med olika råmaterial. Han känner till biltillverkarnas karossgarantier och förutsättningarna för att de skall gälla. Han inser vikten och den ekonomiska betydelsen av korrosionsinhibering samt eventuella påföljder av att korrosionsinhiberingen försummas.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, förmågan att använda bakomliggande kunskap och principer samt förmågan att tillämpa kunskap påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i samband med konventionella arbetsuppgifter. Yrkesprovet kan kompletteras med separata utredningar, alster och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självbedömning.

När yrkesproven planeras och genomförs kan man beakta särdragen i examinandens egen bransch eller branschen för den organisation han valt.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen är godkänd om examinanden

- känner till de fysikaliska egenskaperna hos de metalliska material som skall användas, och kan svetsa och sammanfoga dem
- känner till de faktorer som inverkar på materialens bearbetningsegenskaper
- kan bearbeta tunnplåt samt svetsa materialet med olika svetsmetoder (gas-, MIG- och motståndssvetsning)
- behärskar olika löd- och limningsmetoder (även limning av metaller)
- identifierar plastkvaliteter som används i karosskonstruktioner och kan välja rätt reparationsmetod för lagningen av dem
- kan utföra rostskyddsbehandling från fall till fall med den bäst lämpade metoden
- känner till kraven i karossgarantin vid reparationsarbete
- känner till konsekvenserna av att korrosionsinhibering försummas och verkstadens ansvar för detta.

Prestationen underkänns om

- examinanden inte klarar av arbetsuppgiften inom utsatt tid
- arbetsresultatet innehåller tydliga fel
- centrala uppgifter i arbetet tydligt utförs mot reparationsanvisningarna
- examinanden kommer till fel slutsats vid bestämningen av reparationsbehovet
- bestämmelserna om arbetarskydd och avfallshantering inte iakttas.

4 § BYTE, RIKTNING, INPASSNING OCH MÄTNING AV KAROSS- OCH YTDELAR

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden känner till de råmaterial som används i bilarnas ytdelar och deras egenskaper. Han kan med hjälp av bilkarossverkstadens redskap utföra nödvändig riktning av ytdelar även i krävande fall och med olika metoder. Han är förtrogen med riktningsteknikerna och -redskapen för karossens delar samt tekniken för byte av karossdelar. Han känner till de reservdelar, tillbehör och spardelar som finns att få. Han kan utföra riktning, byte och inpassning av karossdelar. Han behärskar inpassningsteknik och mätning samt känner till verktygen. Han kan använda bilkarossverkstadens mätinstrument.

Examinanden är förtrogen med de metoder och redskap som används vid byte av bilens rutor samt med glaslimningsteknik och glasmaterial. Han kan byta ut bilens olika rutor.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, förmågan att använda bakomliggande kunskap och principer samt förmågan att tillämpa kunskap påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i samband med konventionella arbetsuppgifter. Yrkesprovet kan kompletteras med separata utredningar, skriftliga alster och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självbedömning.

När yrkesproven planeras och genomförs kan man beakta särdragen i examinandens egen bransch eller branschen för den organisation han valt.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns, om examinandem

- känner till de råmaterial som används i bilarnas ytdelar och deras egenskaper
- även i krävande fall och med olika metoder kan utföra riktning av ytdelar med hjälp av bilkarossverkstadens redskap
- känner till riktningsteknikerna för karossens delar och kan använda dem
- behärskar tekniken för byte av karossens ytdelar

- är förtrogen med till budsstående reservdelar och kan välja rätt alternativ med beaktande av behovet
- kan utföra riktning, byte och inpassning av karossens ytdelar
- känner till karossverkstadens mätinstrument och kan utföra mätningar på karosser
- kan utföra byte av rutor med rätta redskap, metoder och material.

Prestationen är underkänd om

- examinanden inte klarar av arbetsuppgiften inom utsatt tid
- arbetsresultatet innehåller tydliga fel
- centrala uppgifter i arbetet tydligt utförs mot reparations- och arbetsanvisningarna
- examinanden kommer till fel slutsats vid bestämningen av reparationsbehovet
- examinanden inte iakttar bestämmelserna om arbetarskydd och avfallshantering.

5 § MÄTNING OCH RIKTNING AV RAM OCH KAROSS

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan bedöma en karosskada i dess helhet och skadorna på enskilda delar samt välja rätta arbetsmetoder och redskap för att reparera skadan. Han kan beakta eventuella

osynliga skador och förskjutningar. Han kan med hjälp av olika mätmetoder bestämma skadans art och omfattning. Han känner till olika typer av riktninganordningar och de mätmetoder som används i dem.

Examinanden förstår hur de till buds stående råmaterialen reagerar i drag- och riktningssituationer känner till deras begränsningar i samband med värmebehandling och kan beakta dem i reparationsarbetet. Han kan utföra riktning av kaross och ram med riktninganordningar till rätta dimensioner vid normala flerskadereparationer.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, förmågan att använda bakomliggande kunskap och principer samt förmågan att tillämpa kunskap påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i samband

med konventionella arbetsuppgifter. Yrkesprovet kan kompletteras med separata utredningar, skriftliga alster och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självbedömning.

När yrkesproven planeras och genomförs kan man beakta särdragen i examinandens egen bransch eller branschen för den organisation han valt.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen är godkänd, om examinanden

- kan bedöma både karoskadan i dess helhet och skadorna på enskilda delar
- kan välja rätta arbetsmetoder och redskap för reparationen
- kan beakta den eventuella mängden och omfattningen av osynliga skador
- känner till olika typer av riktningsanordningar och vet vilka anordningar det lönar sig att använda från fall till fall
- förstår hur olika material reagerar i drag- och riktningsituationer och kan beakta detta vid riktningsarbete
- kan beakta gränserna för värmebehandling hos olika material
- kan identifiera material som inte får riktas och kan handla därefter
- kan utföra riktningsarbete med tillbudsstående riktningsanordning och dra nytta av utrustningens möjligheter
- kan arbeta i enlighet med tillverkarens arbetsanvisningar.

Prestationen underkänns om

- examinanden inte klarar av arbetsuppgiften inom utsatt tid
- arbetsresultatet innehåller tydliga fel
- centrala uppgifter i arbetet tydligt utförs mot reparationsanvisningarna
- examinanden kommer till fel slutsats vid bestämningen av reparationsbehovet
- bestämmelserna om arbetarskydd och avfallshantering inte iakttas.

6 § GRUNDNING FÖRE MÅLNING

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden känner till bastekniken, material, utrymmen, redskap, verktyg och arbetsmetoder för bilmålning. Han förstår kraven på grundningsarbete vid målning och kan utföra grundning i enlighet med dessa krav. Han kan utföra korrosionsskyddskittning och använda svetsgrundfärg och andra korrosionsinhiberande färger.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, förmågan att använda bakomliggande kunskap och principer samt förmågan att tillämpa kunskap påvisas huvudsakligen i verklig arbetsmiljö i samband med konventionella arbetsuppgifter. Yrkesprovet kan kompletteras med separata utredningar, skriftliga alster och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självbedömning.

När yrkesproven planeras och genomförs kan man beakta särdragen i examinandens egen bransch eller branschen för den organisation han valt.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinandens

- förstår bastekniken inom bilmålningen
- känner till de material, utrymmen, redskap och verktyg som skall användas
- behärskar de arbetsmetoder som krävs
- är medveten om grundningens betydelse för lyckat målningsarbete
- kan utföra grundmålning
- kan utföra den tennutjämning som riktningsarbetet förutsätter
- kan använda grundfärg för korrosionsinhibering i samband med svetsningsarbete

- kan utföra den fogkittning som korrosionsskyddet förutsätter.

Prestationen underkänns om

- examinanden inte klarar av arbetsuppgiften inom utsatt tid
- arbetsresultatet innehåller tydliga fel
- centrala uppgifter i arbetet tydligt utförs mot reparationsanvisningarna
- bestämmelser om arbetarskydd- och avfallshantering inte iakttas.

7 § FÖRETAGANDE

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan bedöma sina personliga möjligheter och färdigheter att arbeta som företagare. Han kan analysera de möjligheter och risker det innebär att starta ett företag som utför bilkarossreparationer. Examinanden känner till olika former för och sätt att starta företagsverksamhet.

Tillsammans med experter kan examinanden utveckla en grov affärsidé och vet vilka ekonomiska, produktionsmässiga och psykiska resurser det krävs för att starta företagsverksamhet. Tillsammans med experter kan han bedöma vilka möjligheter företagsidén har att lyckas.

Examinanden förstår vilken betydelse kundrelationerna och andra samarbetsförhållanden har som ett led i framgångsrik företagsverksamhet och kan på basis av detta utveckla sådana förhållanden. Han kan arbeta enligt de viktigaste principerna för företagsverksamhetens ekonomi. Examinanden kan också analysera det planerade företagets resursbehov.

Examinanden känner till den centrala lagstiftningen om företagsverksamhet samt grundläggande frågor i anslutning till företagarens ställning och utkomstskydd vid arbetslöshet. Han kan skaffa den information och de experttjänster som behövs när företaget grundas och i de olika skedena av verksamheten.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten påvisas genom att examinanden får göra upp en utvecklingsplan i anslutning till att företagsverksamheten startas. I planen bearbetar examinanden sin företagsidé till en fungerande affärsidé.

Kunskaperna och färdigheterna i företagande bedöms på basis av faktiskt arbete i anslutning till företagande. En central del av provet är ett långsiktigt projekt med målet att etablera företagsverksamhet. I projektet bearbetar examinanden sin affärsidé till ett genomförbart företag som utför bilkarossreparationer. När examinanden utvecklar en fungerande affärsidé bör han analysera sin verksamhetsmiljö särskilt med tanke på en blivande företagare inom bilbranschen.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av examinanden bör avseende fästas vid i synnerhet följande mål för bedömningen:

- att bedöma den egna förmågan att arbeta som företagare och planera utveckling som stöder företagandet
- att på bred front känna till vilka basfärdigheter som behövs för att starta ett företag samt behärska centrala frågor i anslutning till detta
- att dra nytta av experttjänster och informationskällor.

Prestationen godkänns om examinanden

- vet vilka värderingar och personliga färdigheter som stöder möjligheterna att bli en framgångsrik företagare så att han kan bedöma sig själv och sina egna möjligheter att arbeta som företagare och dra slutsatser och träffa lösningar som gäller utvecklingen som företagare
- värdesätter sin egen yrkesskicklighet och kan föra fram den
- har bekantat sig med verksamheten vid ett företag som utför bilkarossreparationer så att han kan analysera hur dess framtidsutsikter och utveckling samt marknadsläget påverkar möjligheterna att eventuellt starta egen rörelse
- känner till alternativa sätt att starta företagsverksamhet och känner till de vanligaste lösningarna i Finland, bl.a. företagsformer, förfaranden vid etableringen av företaget, ansvar och behövliga resurser samt risker och kan diskutera med sakkunniga om lämpliga alternativ för sin eventuella företagsverksamhet
- tillsammans med experter kan utveckla sin företagsidé så att han ger sitt företag en fungerande affärs- eller serviceidé och vid utvecklingen av den beaktar faktorer kring

efterfrågan och konkurrens på marknaden samt specialiseringsfaktorer som är väsentliga för att hans idé skall fungera

- kan tolka företagets bokslut bl.a. med avseende på kapital, förmögenhet, likviditet och resultat
- förstår principerna för kostnadsberäkning och vet vilka marknadsmässiga faktorer som skall beaktas för att produkterna skall kunna prissättas förnuftigt
- kan göra upp en grovt uppskattad resultatprognos för sitt företag och skaffa information och experttjänster för att lösa beskattningsfrågor som berör branschens företagsverksamhet
- känner till de lagstadgade åtgärderna när företagsverksamhet etableras och vet varifrån experttjänster fås vid behov när företagsverksamheten inleds.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte har någon företagartityd och inte kan bedöma sin förmåga att arbeta som företagare
- inte förmår planera utveckling som stöder det egna företagandet
- inte besitter de basfärdigheter som behövs för att inleda företagsverksamhet
- inte kan dra nytta av experttjänster eller olika informationskällor för att göra upp en plan för affärsverksamheten.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

UTBILDNINGSSTYRELSEN
Utbildningsstyrelsen/försäljning
Hagnäsgatan 2
Pb 380
00531 Helsingfors

Tfn: försäljning (09) 774 774 50
växel (09) 774 775

fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi